

Samenwerking lokale partijen en overheden mogelijk? Een interview met verkenner Erik Back

Sinds januari 2024 is Erik Back aan de slag als onafhankelijk verkenner in het energiegebied ATT. Zijn opdracht is om te kijken naar de mogelijkheden voor een publiek private samenwerking. Dit is een samenwerking tussen overheden en bijvoorbeeld grondeigenaren, lokale ondernemers, lokale energiecoöperaties en inwoners. In de periode van januari 2024 tot nu hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden. Wat hebben deze gesprekken opgeleverd en waar staan we nu?

“Lokale partijen willen graag met elkaar in gesprek”

“Bij een publiek-private samenwerking houd je maximaal rekening met elkaar,” vertelt Erik Back. “De gezamenlijke uitgangspunten van de drie gemeenten en de provincie staan in het ontwikkelkader voor het ATT-gebied. Eén van die uitgangspunten is om te zorgen voor zoveel mogelijk lokaal eigendom. Het liefst zelfs 100%. Als het gebied de lasten draagt, dan willen we ook dat de lusten voor hen zijn. Een samenwerking tussen verschillende lokale partners lijkt in elk geval mogelijk, ook al heeft iedereen zijn eigen redenen om deel te nemen. Samen kijken we hoe we invulling kunnen geven aan de opgave in dit gebied.”

Publiek private samenwerking lijkt mogelijk

Erik Back heeft gesproken met grondeigenaren, omwonenden, energiecoöperaties, energiehubs, bedrijvenparken, maar ook met overheden en commerciële projectontwikkelaars. “Er zijn partijen die windenergie willen realiseren om bij te dragen aan de energietransitie en om iets goeds te doen voor het klimaat. Bij de grondeigenaren staat het behoud van de saamhorigheid in het gebied voorop. Zij willen rekening houden met de zorgen van de mensen uit de buurt en willen zorgvuldig met de omgeving omgaan. Juist omdat de omwonenden zich vooral zorgen maken.”

Betrokkenheid gemeenten

Voor de gemeenten is vooral de lokale samenwerking van belang, volgens Erik Back. “Hoewel de ene gemeente aangeeft dat zij de verantwoordelijkheid willen laten bij coöperaties, grondeigenaren, bedrijvenparken en andere lokale betrokkenen, wil de gemeente Twenterand bijvoorbeeld echt mede-initiatiefnemer zijn. Voor Twenterand is dit misschien ook een kleinere stap, omdat zij al een zonnepark hebben in dit gebied. En de combinatie van zon- en windenergie biedt veel mogelijkheden voor ‘cablepooling’. Bij cablepooling wordt de opgewekte elektriciteit van windturbines en zonnepanelen via dezelfde kabel verplaatst. Dat is voordelig, want in Nederland waait het meestal niet als de zon schijnt en als het waait, schijnt de zon niet. De energie die je opwekt kan daardoor heel efficiënt door de kabels heen. Verder kan een gemeente de opgewekte energie inzetten om bijvoorbeeld energiearmoede te verminderen onder de inwoners. Maar de deelname van een gemeente kan ook bestaan uit een garantstelling of (mede)financiering. Over de precieze rol van gemeenten wordt nog gesproken.”

Projectontwikkelaars

Verder heeft Erik ook gesproken met commerciële projectontwikkelaars. “Hoewel we ons best doen voor 100% lokaal eigendom, is dat in de praktijk mogelijk niet helemaal haalbaar. De projectontwikkelaars hebben hier grondposities. Daar moet je rekening mee houden. Maar andersom moeten zij ook rekening houden met de gezamenlijke uitgangspunten die gelden in het ATT-gebied en de wens om het samen met lokale partners te doen. Hierover zijn we met elkaar in gesprek.”

Lokaal opwekken en verbruiken

De lokale partijen zien volgens Erik Back ook wel voordelen van het opwekken van elektriciteit. “In dit gebied is ruimte om lokaal energie op te wekken en op te slaan. Ook is de combinatie met zonne-energie gunstig én er zijn grote energieafnemers in de buurt die hun bedrijf kunnen verduurzamen door lokaal stroom af te nemen. Door lokaal vraag en aanbod bij elkaar te brengen, hoeft een vol elektriciteitsnet (netcongestie) niet langer een probleem te zijn. Wat je lokaal opwekt, wordt lokaal verbruikt.”

“Ik hoop de mensen in het gebied bij elkaar te brengen”

Noaberschap is een groot goed

De gesprekken die Erik Back voerde, waren best pittig, maar overall is hij hartelijk ontvangen. “Ik heb de afgelopen maanden vooral veel koffie gedronken bij de mensen. Er zijn tegenstanders en voorstanders. Dat hoort erbij. Ik vind het vooral belangrijk hoe we samen die opgave voor elkaar krijgen met respect voor ieders standpunt. Ik hoop de mensen in het gebied bij elkaar te brengen. Noaberschap is een groot goed. Je moet er als burens voor elkaar kunnen zijn en in gesprek kunnen blijven. Of dat gaat lukken, dat is altijd de vraag. Het zijn spannende processen en het zal gaan schuren. Maar we doorlopen dit proces met elkaar. Als we elkaar respecteren en ons kunnen blijven verplaatsen in wat dit betekent voor een ander, dan moeten we eruit komen. De lokale partijen zijn in elk geval met elkaar in gesprek.”

Eerste vervolgstappen zijn een omgevingsadviesraad en schets van het gebied

Samen met de betrokken lokale partners kijkt Erik nu hoe zij tot een intentieovereenkomst kunnen komen. Voor de zomer ligt er waarschijnlijk een eerste concept. “Daarnaast wil ik graag samen een omgevingsadviesraad organiseren met voor- en tegenstanders, terreinbeherende organisaties, maatschappelijke belangenorganisaties en andere belanghebbenden. Als de samenwerking officieel is, moeten de initiatiefnemers zo snel mogelijk aan de slag om de omgeving te betrekken. Zo kan het gebied vanaf de start meepraten over bijvoorbeeld maatregelen om eventuele hinder van windturbines zoveel mogelijk te beperken. Samen kunnen zij tot een goed voorstel komen voor het realiseren van 6 tot 10 windturbines en daarbij rekening houden met de omgeving. Het maken van een ruimtelijk plan met een schets van hoe het gebied eruit komt te zien is dan stap één.”

Lees meer [in het rapport met de resultaten](#) en inbreng van de verschillende belanghebbenden op de websites van de gemeenten.

Wilt u Erik Back spreken? Dat kan! Hij is bereikbaar via erik@kr8consultancy.nl of telefonisch via 06 22 47 76 21.